

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 mai 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecătorii Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

juducând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2017, declarate de avocații Istrati Adrian și Lupea Georgeta în numele inculpaților

Savenco Roman

și

Sorocean Victoria

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 11.04.2014 - 06.10.2016;
2. Instanța de apel: 28.10.2016 - 13.10.2017;
3. Instanța de recurs: 09.02.2018 - 15.05.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Botanica din 06 octombrie 2016, au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

- Savenco Roman, în baza art.145 alin.(2) lit.i), j) Cod penal la 17 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar în temeiul art.85 Cod penal, prin cumul de sentințe, i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei fixate prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2012, stabilindu-i pedeapsa definitivă de 18 ani închisoare și amendă în mărime de 10000 lei, cu executarea ei în penitenciar de tip închis;

- Sorocean Victoria, în baza art.145 alin.(2) lit.i), j) Cod penal la 17 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, pentru femei.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea în mod solidar de la Savenco Roman și Sorocean Victoria în beneficiul succesorului părții vătămate Blaj Viorica a prejudiciului material în sumă de 9020 lei, a prejudiciului moral în sumă de 250000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Savenco Roman, la data de 29 septembrie 2013, aproximativ la ora 08.30, împreună cu Sorocean Victoria, aflându-se în ap.xx din șos.xx, mun.Chișinău, i-a aplicat lui Blaj Tatiana, care se afla în același apartament, multiple lovituri cu o vargă și un fir electric pregătite din timp, în rezultatul căruia i-au cauzat acesteia, conform raportului de expertiză medico-legală nr.128/1706 D din 26 decembrie 2013, vătămări corporale sub formă de multiple echimoze alungite și unghiulare pe spate, fese, coapse, genunchi ceia ce i-a provocat suferințe fizice.

În continuare, Savenco Roman împreună cu Sorocean Victoria cu premeditare au îmbrâncit-o pe Blaj Tatiana prin geamul din bucătăria ap.xx din șos.xx, mun.Chișinău, moment în care aceasta din urmă a încercat să se țină cu mâna stângă suspendată de carcasul de metal, aflat în partea de afară a peretelui sub fereastră, fapt confirmat prin vătămarile corporale sub formă de plagă contuză pe fața palmară a mâinii stângi produsă ca rezultat al suspendării (ținere cu mâina) victimei de careva obiecte (în procesul căderii), ce se confirmă prin aspectul morfologic al plăgii (neregulat, cu detașare de epidermis) și prezența în această regiune a depunerilor negricioase (murdărie, praf) descrise în raportul de expertiză medico-legală nr.128/1706D din 26 decembrie 2013, însă nu a reușit și a căzut, iar în urma căderii s-a ales, conform aceluiași raport de expertiză medico-legală, cu vătămări corporale sub formă de: traumă cranio-cerebrală deschisă, plagă contuză-scalpată temporal stânga, echimoze și excoriații pe față și pavilioanele urechilor, hemoragii difuze în țesuturile moi pericraniene regiunile fronto-parieto-temporală stângă și mușchiul temporal stâng; fractură cominutivă ale oaselor bolții și bazei craniului cu deplasarea fragmentelor și rupturi ale durei mater la acest nivel, hemoragii difuze subdurale, hemoragii subarahnoidiene pe cerebel, dilacerare a creierului fronto-parieto-temporal stânga, sânge în ventriculii cerebrali, fracturi ale oaselor scheletului facial (frontal și zigomatic stânga, oaselor nazale) cu deplasare și deformarea craniului, otoragie dreapta, nazoragie și, în rezultatul vătămarilor date a decedat la locul faptei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpaților a fost calificată de drept de către instanță în baza art.145 alin.(2) lit.i) și j) Cod penal, adică omorul unei persoane cu premeditare, săvârșit de două persoane, cu o deosebită cruzime.

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

- avocatul G.Lupea în numele inculpatului R.Savcenco, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că partea acuzării nu a prezentat probe certe și directe ce ar fi demonstrat vinovăția inculpatului de a suprima viața victimei, cât și mijloacele folosite pentru realizarea acestui scop; - probele cercetate în instanța de judecată, cât și în cadrul urmăririi penale nu dovedesc comiterea infracțiunii de către inculpat a omorului intenționat cu o deosebită cruzime, iar vătămarea corporală sub formă de plagă contuză pe fața palmară a mâinii stângi a victimei, descrisă în raportul de expertiză nr.128/1706 din 26.12.2013 este doar o presupunere că victima ar fi fost aruncată de pe geam, această plagă putea fi formată și în situația când victima a căzut de la etajul nouă, având în cale obstacole de la alte geamuri și în momentul nemijlocit al căderii la pământ; - din declarațiile succesoriului părții vătămate V.Blaj și a martorului N.Daranuța rezultă doar date și informații despre condițiile de trai a decedatei; - inculpatul nu a avut intenția de a se răzbuna pe T.Blaj, aceștia prieteneau, iar faptul că dânsul i-a cauzat dureri fizice prin lovirea cu o vargă, denotă motivul determinării victimei de a se sinucide din cauza statutului său social-vulnerabil, lipsa viitorului dorit, durerile sufletești care le-a suportat de la persoane cu care locuia și altele; - din declarațiile unicului martor V.Bursuc, care s-a aflat în ziua incidentului în apartament, reiese că acesta nu a văzut când T.Blaj s-a aruncat peste geam, însă a auzit cum striga Victoria că Tatiana s-a aruncat peste geamul de la bucătărie, descriind totodată starea de șoc în care se afla R.Savcenco când a auzit că victima s-a aruncat peste geam; - nu a fost demonstrată înțelegerea prealabilă la comiterea infracțiunii de comun acord, motivul și cauza comiterii infracțiunii de către R.Savcenco împreună cu V.Sorocean; - sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, iar în cazul existenței lor, sunt tălmăcite în favoarea inculpatului;

- inculpatul R.Savcenco, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie recunoscut vinovat pentru faptul determinării victimei la sinucidere;

- avocatul A.Istrati în numele inculpatei V.Sorocean, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că partea acuzării atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești nu a demonstrat faptul comiterii omorului de către V.Sorocean, nu a prezentat probe directe, pertinente și concludente care ar indica asupra faptului că victima a fost îmbrâncită peste geam de către inculpați; - învinuirea adusă este bazată pe presupuneri, ce urmează a fi interpretată în favoarea inculpatei; - concluziile instanței contravin declarațiilor martorilor și rapoartelor de expertiză medico-legală nr.430 din 11.12.2015 și nr.103 din 12.05.2016, declarațiilor experților C.Corbu, V.Capcelea, V.Savciuc; - materialele cauzei probează nevinovăția inculpatei, iar instanța incorect a apreciat critic declarațiile ei, pe când acestea coroborează cu declarațiile martorilor V.Bursuc, V.Blaj, N.Daranuța, I.Blajenco, L.Sorocean, a inculpatului R.Savcenco, cât și cu probele scrise; - instanța nu a dat apreciere declarațiilor făcute de către expertul judiciar, medic-legist C.Corbu, care a confirmat că vătămările de pe partea dorsală a mâinii au apărut în rezultatul lovirii de un obiect contondent, a expertului V.Capcelea, care a menționat că mecanismul la suspendare se exclude, după suspendare nu rămân așa plăgi contuze, pe suprafața palmară a mâinii stângi era plagă contuză care a fost formată prin lovire, cât și a expertului V.Savciuc, care a declarat că reieșind din localizarea leziunilor pe suprafața palmară a mâinii propriu zise și caracterul morfologic, aspectul contuz al plăgii de pe suprafața palmară a mâinii stângi, formarea ei în rezultatul suspendării se exclude, deoarece a fost produsă în momentul precipitării ca lovire de o suprafață; - de către partea acuzării nu a fost demonstrat cum a fost poziționată pătimita la geamul din bucătărie înaintea căderii din geam, dacă în momentul căderii prin geamul din bucătărie mai era cineva din inculpați sau alte persoane, dacă aceasta în genere a fost îmbrâncită și de cine anume din inculpați, dacă a avut loc înțelegerea prealabilă sau nu, premeditat sau instantaneu, cu scopul de a comite omorul unei persoane;

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2017, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de avocații G.Lupea și A.Istrati în numele inculpaților R.Savcenco și V.Sorocean, cel suplimentar declarat de avocatul A.Istrati în numele inculpatei V.Sorocean, cât și cel declarat de inculpatul R.Savcenco.

Instanța de apel, audiind, verificând și examinând suportul probator administrat în cauză și anume, declarațiile succesoriului părții vătămate V.Blaj, a martorilor N.Daranuța, V.Bursuc, I.Blajenco, L.Sorocean, a experților L.Lungu, C.Corbu, V.Capcelea, V.Savciuc, cât și probele scrise – procesele-verbale de cercetare la fața locului din 29.09.2013, de examinare a obiectelor din 10.01.2014, 24.01.2014, rapoartele de expertiză medico-legală nr.1146, nr.1147 și nr.1148 din 24.10.2013, nr.128/1706/D din 26.12.2013, de constatare medico-legală nr.1706 din 26.12.2013, nr.430 din 11.12.2015, nr.103 din 12.05.2016, caracteristica psihopedagogică eliberată pe numele lui T.Blaj, a conchis că R.Savcenco și V.Sorocean au săvârșit infracțiunea incriminată, deoarece din probele administrate s-a dovedit că aceștia au săvârșit cu o deosebită cruzime omorul lui T.Blaj, fapt ce rezultă din modul și mijloacele cu care a fost comisă fapta, de gradul de leziuni, de aplicarea unui număr mare de leziuni corporale, produse în diferite perioade de timp, atât până la comiterea omorului, cât și în procesul comiterii.

Concomitent, instanța de apel, reținând concluziile din examinarea medico-legală a cadavrului T.Blaj la care s-a constatat traumă cranio-cerebrală deschisă; traumă închisă toraco-abdominală; plăgi contuze pe cotul stâng și coapsa dreaptă; fracturi deschise, complete ale humerusului stâng în treimea inferioară și femurului drept treimea medie cu deplasarea fragmentelor și hemoragii în țesuturile moi adiacente; excoriații pe abdomen și fețele anterioare ale membrelor inferioare; echimoze pe fețele dorsale ale mâinilor și fețele anterioare ale

membrelor inferioare (o parte din ele); multiple echimoze pe spate, fese, coapse, genunchi, produse prin acțiuni traumatice multiple, repetate, în diferite perioade de timp, care conform rezultatelor histopatologice de laborator au diferit timp de proveniență, cu vechimea de la 30-40 minute, 2-3 ore, 3-4 (6-8 ore) și nu mai puțin de 20-22 ore (1-2 zile) până la deces, a respins alegațiile apărării, precum că inculpații nu au săvârșit infracțiunea incriminată. Totodată, instanța de apel a considerat declarațiile inculpaților ca fiind contradictorii în ce privește faptul că R.Savcenco a lovit-o pe victimă de câteva ori cu varga, după care V.Sorocean a lovit-o cu cablul de la laptop, iar V.Sorocean a declarat că, dânsa nu a bătut-o pe victimă, dar R.Savcenco i-ar fi aplicat loviturile cu varga care s-a rupt, cine a bătut victima cu cablul nu a văzut, deoarece declarațiile acestea se combat prin cele ale martorului V.Bursuc, care a comunicat că în timp ce R.Savcenco o lovea pe victimă cu varga, aceasta s-a rupt, din care motiv V.Sorocean s-a enervat, a luat cablul de la laptop și a lovit-o pe T.Blaj; a martorului N.Daranuța, care a menționat că pe cadavrul victimei erau multiple vânătăi, palma stângă era fărâmițată, parcă tăiată, era despicată, desfăcută și că în acea dimineață V.Sorocean era în stare de ebrietate, iar în apartament era miros de băutură.

Instanța de apel a indicat că, intenția inculpaților de a acționa în comun la fel a fost demonstrată, or, deși între aceștia nu a existat o înțelegere expresă, stabilită din timp de a omorî victima, acțiunile concludente ale acestora exprimate prin aplicarea succesivă cu violență de către aceștia a multiplelor lovituri victimei denotă existența unei înțelegeri tăcite a inculpaților că fiecare din ei contribuie în careva măsură la realizarea laturii obiective a infracțiunii de omor. Astfel, inculpații R.Savcenco și V.Sorocean își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, au prevăzut urmările prejudiciabile și au admis în mod conștient survenirea acestor urmări.

Neconcordanțe a constatat instanța de apel și în apelurile declarate de partea apărării și inculpatul R.Savcenco, în care se solicită achitarea inculpatului, pe când inculpatul în prima instanță a recunoscut că a lovit victima de două-trei ori cu varga.

La fel, instanța a menționat că întemeiat prima instanță nu a reținut concluziile făcute de experți în rapoartele de expertiză medico-legală nr.430 din 11.12.2015 și nr.103 din 12.05.2016, deoarece acestea au fost efectuate în baza materialelor cauzei penale, fiind bazate pe literatura științifică și că corect a dat apreciere critică declarațiilor martorului L.Sorocean și I.Blajenco, pe motiv că acestea sunt făcute de persoane interesate, că sunt generale, fiindcă nici un martor nu a fost la fața locului.

În concluzie, instanța de apel a considerat că argumentele relatate de avocatul A.Istrati în numele inculpatei V.Sorocean, apelul inculpatului R.Savcenco, apelul avocatului G.Lupea în interesele inculpatului R.Savcenco, nu pot fi reținute ca teme justificativ de casare a sentinței contestate, deoarece împrejurările în care inculpații au săvârșit infracțiunea au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor.

Referitor la pedeapsa aplicată inculpaților de prima instanță, s-a constatat că aceasta este una legală, proporțională cu fapta comisă, acordându-se deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, considerându-se că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală va fi atins, doar prin menținerea sancțiunii în limitele și condițiile stabilite de prima instanță.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recurs ordinar:

- avocatul A.Istrati în numele inculpatei V.Sorocean care, invocând ca temeuri de drept prevederile art.427 alin.(1) pct.8), 9), 10), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatei, pe motiv că concluziile instanțelor de fond contravin declarațiilor martorilor și rapoartelor de expertiză medico-legală nr.430 din 11.12.2015 și nr.103 din 12.05.2016; - probatoriul administrat la cauza penală dimpotrivă probează nevinovăția inculpatei și nicidecum fapta prejudiciabilă, omorul intenționat; - instanța nu a reținut că omorul săvârșit cu premeditare presupune întrunirea concomitentă a trei condiții – trecerea unui interval de timp din momentul luării hotărârii de a săvârși omorul și până la momentul executării infracțiunii; în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să mediteze, să-și concretizeze forțele psihice în vederea asigurării reușitei acțiunii sale, în acest interval de timp, făptuitorul trebuie să treacă la săvârșirea unor acte de pregătire de natură să întărească hotărârea luată să asigure realizarea ei, care la caz nu a fost demonstrată, lipsind probe directe, pertinente, concludente în suportul învinuirii că T.Blaj a fost îmbrâncită peste geam de către inculpați; - versiunea acuzării, precum că plaga de pe suprafața palmară a mâinii stângi a pătimatei a fost cauzată în momentul în care aceasta a încercat să se țină cu mâina stângă suspendată de carcasul de metal când inculpații o îmbrânceau prin geamul bucătăriei, a fost combătută prin rapoartele de expertiză medico-legală nr.430 din 11.12.2015 și nr.103 din 12.05.2016 și declarațiile experților C.Corbu, V.Capcelea, V.Savciuc; - nu a fost stabilit și demonstrat faptul cum era poziționată pătimita la geamul din bucătărie înaintea căderii din acest geam, dacă în momentul căderii prin geamul din bucătărie mai era cineva din inculpați sau alte persoane în bucătărie și dacă aceasta ar fi fost îmbrâncită, de unul sau de ambii inculpați, prin înțelegere prealabilă sau nu, premeditat sau instantaneu, dacă au avut scopul de a comite omorul unei persoane cu premeditare, cu o deosebită cruzime sau nu, au acționat sincron sau succesiv; - în cazul că victima s-ar fi aflat suspendată de carcasul de metal de la geamul bucătăriei, aceasta ar fi solicitat ajutor, însă în cadrul cercetării judecătorești nici una din persoanele audiate nu a declarat că victima ar fi solicitat ajutor, chiar și martorul V.Bursuc, care a avut

posibilitatea reală de a interveni în cazul unui omor premeditat; - nu a fost probat faptul că inculpata ar fi acționat cu o deosebită cruzime față de victimă, deoarece cruzimea presupune suferințe de ordin fizic sau psihic, care sunt intense, inutile și prelungite în timp, adică de o intensitate mult mai mare a acestor dureri și acestea să fie exercitate până la consumarea omorului; - incorect instanța a apreciat critic declarațiile inculpatei, constatând că acestea vin în contradicție cu cele ale inculpatului R.Savcenco, deoarece atât pe parcursul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești a dat aceleași declarații, care coroborează cu cele ale martorilor; - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, astfel nu s-a expus și nu a combătut în nici un mod probele invocate de apărare - procesele-verbale de audiere a experților, medicului-legist, V.Savciuc, V.Capcelea, C.Corbu, rapoartele de expertiză medico-legale nr.103 și 430 din 12.05.2016, 11.12.2015 128/1706/D din 07.10.2013, nr.1706 din 29.09.2013, nr.1148 din 09.10.2013, nr.1146 din 09.10.2013, procesele-verbale de examinare a obiectelor din 24.01.2014, de cercetare la fața locului din 29.09.2013; - instanța de apel, prin faptul că a respins cererea apărării de a audia suplimentar în cadrul instanței de apel expertii V.Savciuc, C.Corbu, V.Capcelea, precum și martorul V.Bursuc, a încălcat prevederile art.24 Cod de procedură penală, cât și dreptul inculpatei la un proces echitabil, prevăzut de art.6 CEDO; - instanța fără a emite încheiere motivată a refuzat în cercetarea suplimentară a probelor;

- avocatul G.Lupea în numele inculpatului R.Savcenco care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, astfel nu a dispus audierea suplimentară a martorului V.Bursuc și a medicului legist, care a fost la fața locului; - incorect instanța și-a întemeiat soluția pe declarațiile succesului părții vătămate V.Blaj și a martorului N.Daranuța, care au dat informații doar privind condițiile de trai a victimei și nu a dat apreciere declarațiilor martorului V.Bursuc, unicul martor ocular, care a declarat că nu a văzut momentul când T.Blaj s-a aruncat pe geam, însă a auzit cum striga Victoria că Tatiana s-a aruncat peste geamul de la bucătărie, descriind starea de șoc în care se afla R.Savcenco, când a auzit că Tatiana s-a aruncat peste geam; - constatarea făcută în raportul de expertiză medico-legală nr.128/1706/D din 26.12.2013 este doar o presupunere că T.Blaj ar fi fost aruncată peste geam, deoarece plaga la mâna stângă la care a fost pusă la baza concluziei privind omorul premeditat al victimei, putea fi formată și în situația când victima de una singură a hotărât să sară de la etajul 9, sau în timpul căderii având în cale obstacole de la alte geamuri și în momentul nemijlocit al căderii la pământ; - faptul că inculpatul cu o vargă i-a aplicat victimei lovituri, cauzându-i dureri fizice, dovedește motivul determinării acesteia de a se sinucide, dar nu intenția de răzbunare de omor, astfel la caz nu a fost probat motivul săvârșirii infracțiunii; - nu a fost probată înțelegerea prealabilă a inculpaților la săvârșirea omorului victimei, motivul și cauza comiterii acesteia.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu motivele invocate și materialele cauzei, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care a solicitat respingerea recursurilor ca fiind neîntemeiate, Colegiul penal concluzionează că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar.

Reieșind din prevederile art.414 alin.(1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal și nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

În conformitate cu prevederile art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Consecvent, potrivit art.100 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, administrarea probelor constă în folosirea mijloacelor de probă în procesul penal, care presupune strângerea și verificarea probelor, în favoarea și în defavoarea învinutului, inculpatului, de către organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea altor participanți la proces, precum și de către instanță, la cererea părților, prin procedeele probatorii prevăzute de prezentul cod. Toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Potrivit art.101 alin.(1)-(4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

În speță, Colegiul penal sesizează că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate de către instanța de apel la judecarea prezentei cauzei în ordine de apel, deoarece analizând materialele cauzei și, în mod special, procesul-verbal al ședinței instanței de apel, instanța a oferit posibilitatea participanților la proces de a prezenta probe în susținerea acuzării și apărării, unde avocatul A.Istrati în ședința de judecată din 13.10.2017, a declarat că la 08.09.2017 (f.d.58 v.6) a depus o cerere, prin care a solicitat audierea suplimentară a experților V.Savciuc, C.Corbu, V.Capcelea, cât și a martorului ocular V.Bursuc (f.d.81 v.6).

După cum rezultă, apelantul a solicitat cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță în condițiile prevăzute de art.413 alin.(3) din Codul de procedură penală.

Instanța de apel cu privire la admisibilitatea, concludența și utilitatea probelor, a audiat opiniile avocatului A.Istrati și ale celorlalți participanți la proces, privitor la audierea suplimentară a martorilor și anume, a experților V.Savciuc, Gh.Corbu, V.Capcelea, precum și a martorului V.Bursuc și, prin încheiere protocolară a respins cererea înaintată de către partea apărării privitor la audierea acestora, dar nu și-a motivat respingerea cererii, în dependență de faptul dacă aceste probe sunt pertinente, concludente sau utile cauzei (f.d.82 v.6).

Sub aspectul vizat, Colegiul penal ține să enunțe că interesele inculpatei V.Sorocean în prima instanță au fost apărate de către avocații M.Belinschi și Gh.Ionaș, iar avocatul A.Istrati a intervenit în calitate de apărător a inculpatei la 17.10.2016 (f.d.246 v.5), declarând apel împotriva hotărârii primei instanțe la 20.10.2016, respectiv dânsul nu a participat nemijlocit la cercetarea judecătorească în prima instanță, unde au fost audiați experții și inclusiv martorul V.Bursuc.

Prin urmare, instanța de apel, dispunând respingerea solicitării apelantului fără o careva motivare, a lipsit partea apărării de posibilitatea de a verifica efectiv elementele esențiale de probă, prin ce a încălcat principiul egalității armelor în procesul penal garantat de art.6 §3 lit.d) din Convenție, dat fiind că atât prima instanță, cât și instanța de apel și-au bazat soluția de condamnare pe declarațiile martorului V.Bursuc, unica persoană care s-a aflat la locul comiterii faptei, astfel dreptul de a apela un martor-cheie să depună mărturie se aplică atât în etapele de proces, cât și în cele de apel, atât timp cât întrebările factuale sunt examinate în al doilea nivel de jurisdicție (hotărârea Vidal vs Belgia din 22.04.1992).

Mai mult, se reține că cuvântul „martor” în cadrul art.6 §3 lit.d) din Convenție are o semnificație complet autonomă și nu se aplică numai persoanelor chemate să depună mărturie la proces, în noțiunea dată se includ: autorii de declarații înregistrate la etapa premărgătoare procesului și audiate în instanța de judecată (Kostovski vs Olanda, §§38-45), depozițiile co-acuzaților (Luca vs Italia, §§38-45) și persoanele care se bucură de un anumit statut, cum ar fi experții (Bonisch vs Austria din 06.05.1985, Brandstetter vs Austria din 28.08.1991, §§41-69).

Astfel, respingând demersul părții apărării de a audia martorul ocular V.Bursuc și experții V.Savciuc, C.Corbu, V.Capcelea, declarațiile cărora au un impact decisiv asupra determinării cauzei, apărarea nu a avut posibilitatea de a le adresa întrebări, drepturile acestuia fiind restricționate în mod necorespunzător.

Curtea Europeană notează că unul din principiile de bază ale procesului penal este că inculpatul trebuie să aibă posibilitatea efectivă de a contesta probele împotriva sa. Acest principiu cere nu doar ca inculpatul să cunoască identitatea celor care-l acuză ca să poată contesta probitatea și credibilitatea acestora, ci ca inculpatul să fie capabil să testeze veridicitatea și credibilitatea probelor aduse de acuzatorii săi prin audierea acestora în prezența sa, fie la momentul prezentării declarațiilor sau la o etapă ulterioară a procedurilor.

De asemenea, din același proces-verbal rezultă că examinarea cauzei în ordine de apel a avut loc în lipsa succesului părții vătămate V.Blaj și a inculpaților V.Sorocean și R.Savcenco, iar instanța, punând în discuție posibilitatea examinării cauzei în lipsa persoanelor nominalizate, deși a audiat poziția participanților la proces, prin încheiere protocolară a dispus examinarea cauzei doar în lipsa succesului părții vătămate (f.d.81 v.6).

Totodată, Colegiul penal reține că, potrivit părții descriptive a deciziei, instanța de apel a descris și a dat apreciere declarațiilor inculpaților R.Savcenco și V.Sorocean date în prima instanță, raportului de expertiză medico-legală nr.103 din 12.05.2016, însă din procesul-verbal nu rezultă că acestea să fi fost verificate și cercetate, nefiind consemnate în procesul-verbal (f.d.83-84 v.6). Astfel, instanța nu era în drept să-și întemeieze concluziile sale pe probele cercetate de către prima instanță dacă ele nu au fost verificate și cercetate în ședința instanței de apel și nu au fost reflectate în procesul-verbal al ședinței de judecată, ceea ce contravine cerințelor art.414 alin.(6) Cod de procedură penală. La fel, o situație similară, numai că viceversa, se atestă și în privința probelor ce au fost consemnate în procesul-verbal - declarațiile martorilor V.Bursuc, N.Daranuța și V.Blaj date în cadrul urmăririi penale (f.d.28-29, 30-31, 38, 87 v.1), care deși au fost date citirii în ședință, însă nu li s-a dat careva apreciere, iar în partea descriptivă a deciziei au fost descrise declarațiile acestor martori, date în prima instanță.

De asemenea, Colegiul penal reține că, deși instanța de apel a concluzionat că este justă soluția primei instanțe în partea calificării acțiunilor inculpaților, deoarece acestea întrunesc elementele infracțiunii incriminate, totuși, sub aspectul laturii subiective, aceasta este contradictorie, deoarece prima instanța a conchis că inculpații au comis omorul lui T.Blaj „cu intenție indirectă, dat fiind faptul că făptuitorii își dădeau seama că pun în pericol viața unei alte persoane, au prevăzut că această faptă poate duce la moartea altei persoane și în mod conștient o admiteau”, pe când instanța de apel a considerat că inculpații R.Savcenco și V.Sorocean au acționat „cu intenție directă, or subiectul infracțiunii își dădea seama de caracterul social periculos al acțiunilor sale și a dorit survenirea lor” (f.d.218 v.5, 130 v.6).

Contradictorii sunt și concluziile instanței de apel care, calificând acțiunile inculpaților privind săvârșirea omorului cu *premeditare*, în același rând constată că „... *între inculpați nu a existat o înțelegere expresă, stabilită din timp de a omorî victima...*”.

Colegiul atestă că, premeditarea, ca agravantă a infracțiunii de omor, cuprinde atât elemente de ordin psihic, cât și elemente obiective, respective acte pozitive premergătoare și preparatoare executării. Omorul premeditat este nu numai acceptat psihic și chibzuit, dar efectiv pregătit prin măsurile care se iau de făptuitor pentru crearea condițiilor necesare realizării lui. Ca urmare, hotărârea de a ucide victima este luată în cazul premeditării din timp, iar actul meditativ coincide cu voința fermă de a suprima viața persoanei alegând în același timp momentul și locul unde va săvârși atacul sau a acționat astfel încât să împiedice descoperirea sa.

Din raportul de expertiză medico-legală nr.128/1706 D din 26.12.2013 rezultă că, în afară de vătămările corporale enumerate la pct.3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, care au fost produse prin precipitare de la etaj la data de 29.09.2013, adică prăbușirea victimei la pământ, *aceasta a prezentat și multiple echimoze pe spate, fese, coapse, genunchi, ce au fost produse prin acțiuni traumatiche multiple, repetate, în diferite perioade de timp, au diferite forme, predominant neregulate (și prin suprapunere), iar pe fondalul acestora evidențiându-se echimoze alungite și unghiulare, care au fost produse prin acțiunea traumatică cu obiect contodont elastic (moale-elastic) de formă alungită, iar după aspectul morfologic al leziunilor rezultă că are lățimea de 0,5 cm. Leziunile prin acțiunea traumatică cu obiect contodont care au o anumită formă specifică (nu se exclude ca fiind anexate la acele obiecte traumatiche elastic, cu care au fost produse echimozele alungite). Conform rezultatelor histopatologice de laborator aceste echimoze multiple de pe spate, fese, coapse, genunchi (fosa poplitee dreaptă) sunt vitale, au diferit timp de proveniență, cu vechimea de la 30-40 minute, 2-3 ore, 3-4 (6-8 ore) și nu mai puțin de 20-22 ore (1-2 zile) până la deces. Ținând cont de localizarea masivă a acestor echimoze, în comun se califică ca vătămare corporală ușoară (f.d.152-155 v.2).*

Constatăriile din expertiza medico-legală sunt în sensul că, leziunile victimei au avut drept mecanism de producere atât aplicarea unor lovituri directe cu corpuri contodene (elastic) ce are lățimea de 0,5 cm, cât și prin precipitare și lovirea de corpuri dure (contodente).

Totodată, potrivit concluziilor rapoartelor de expertiză, inclusiv în comisie, nr.430 din 11.12.2015 și nr.103 din 12.05.2016, reieșind din localizarea (suprafața palmară a mâinii propriu zise) și caracterul morfologic (aspectul contuz) a plăgii de pe suprafața palmară a mâinii stângi, formarea ei în rezultatul suspendării (ținerea cu mâna) se exclude, plaga a fost produsă în momentul precipitării, ca rezultatul lovirii de o suprafață dură, contodontă (suprafețele sau obiectele proeminente a clădirii), aflate pe traiectul precipitării. Iar pe fereastră, pe parapetul de sub fereastră, pe carcasa din metal din afara ferestrei nu au fost depistate careva urme de sânge (f.d.2-21, 136-148 v.5).

Instanța de apel menținând soluția primei instanțe, la fel ca și ultima, a luat ca bază doar raportul de expertiză medico-legală nr.128/1706 D din 26.12.2013, fără a reține concluziile făcute de experți în rapoartele de expertiză medico-legală nr.430 din 11.12.2015 și nr.103 din 12.05.2016, motivând că sunt bazate pe literatură științifică. În cazul dat, instanța de apel, în situația în care nu-și însușește concluziile acestora, era obligată să-și motiveze temeinic și convingător această atitudine, fiindcă opiniile expuse de specialiști în domeniu reprezintă obiectivitatea științifică și, de regulă, produc încredere în exactitatea concluziilor pe care le conțin.

Pe când atât prima instanță, cât și instanța de apel au preluat concluziile expuse de organul de urmărire penală în rechizitoriu, fără a analiza complet și detaliat probele menționate supra, ce țin de cauzarea leziunilor corporale depistate la victimă, de care depinde calificarea corectă a faptei.

Conform art.93 Cod de procedură penală, probele sânt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de lege, care servesc la constatarea existenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. Potrivit alin.(2) al acestei norme, ca probe sânt considerate declarațiile inculpatului, ale părții vătămate, a martorilor, raportul de expertiză, constatăriile medico-legale ș.a., obținute în conformitate cu prevederile legii.

Aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Reieșind din cele expuse, Colegiul penal constată că prevederile legii procesual penale sus menționate nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului, deoarece probele enunțate *supra* nu au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile făcute de instanța de apel sânt formale și premature, fără să fi fost elucidate faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, ceea ce ține de motivarea soluției.

Colegiul penal atestă că, motivarea clară, convingătoare și pertinentă a hotărârii constituie o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitrar judiciar și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, dând părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea

cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanței de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judecătoresc.

Colegiul constată că, în cauză, instanța de apel nu și-a motivat decizia pronunțată și aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, examinând prezenta cauză penală fără a da apreciere corespunzătoare probelor ce urmau a fi cercetate sub toate aspectele și în coroborare una cu alta.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că instanța de apel la judecarea apelurilor a comis erori de drept, prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Complementar celor enunțate supra, potrivit cerințelor art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, verificând legalitate hotărârii primei instanțe, urmează să se pronunțe și asupra chestiunilor de drept: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

La fel, Colegiul constată că instanța de apel nu a verificat legalitatea soluției primei instanțe și în parte soluționării acțiunii civile, deoarece prin sentință s-a dispus încasarea în mod solidar de la inculpați în beneficiul succesului părții vătămate V.Blaj a prejudiciului moral în sumă de 250000 lei, iar instanța de apel nu a constatat încălcarea admisă, deoarece, potrivit legislației în vigoare, în cazul în care cererea de reparare a prejudiciului moral a fost înaintată în instanța de judecată către doi sau mai mulți reclamați și prin hotărârea pronunțată aceasta a fost admisă, *prejudiciul moral se încasează aparte și nu în mod solidar solidar*.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, concomitent verificându-se și motivele invocate în recursurile ordinare în limita competenței, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.6 al prezentei decizii și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de avocații Istrati Adrian și Lupea Georgeta în numele inculpaților Savenco Roman și Sorocean Victoria, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 octombrie 2017 în cauza penală în privința lui Savenco Roman și Sorocean Victoria, și dispune rejudecarea cauzei în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 29 iunie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun